

ת"פ (נתניה) 14450-01-22 - מדינת ישראל נ' אמיר בורשטיין בר

בית משפט השלום בנתניה

ת"פ 14450-01-22 מדינת ישראל נ' בורשטיין בר

לפני: כבוד השופט גיא אבנון

המאשימה: מדינת ישראל

באמצעות תביעות משטרת ישראל

נגד

הנאשם: אמיר בורשטיין בר

בשם המאשימה:

בשם הנאשם: עו"ד מירון רוזנטל

החלטה

1. הנאשם הורשע בהתאם להודאתו בכתב אישום מתוקן בעבירות גידול סמים מסוכנים, לפי סעיף 6 לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], תשל"ג-1973 (להלן: פקודת הסמים); החזקת סמים שלא לצריכה עצמית, לפי סעיף 7(א) ו-7(ג) רישא לפקודת הסמים. ביום 16.5.20 פרצה שריפה בביתו של הנאשם. בעקבות הגעתם של צוותי ההצלה למקום התברר כי במשך שלושה חודשים עובר לשריפה גידל הנאשם בחדר בבית מגוריו 64 שתילים של סם מסוכן מסוג קנאביס, במשקל 9 ק"ג נטו. בתיבת עץ בחדר השינה החזיק שקית ניילון ובה סם מסוג קנאביס במשקל 1.063 ק"ג נטו; צנצנת שהכילה סם מסוג קנאביס במשקל 45.7 גרם; צנצנת ובתוכה סם מסוג קנאביס במשקל 121.1 גרם נטו; מנורה; שנאי; מפוח.

2. כחלק מההסדר הופנה הנאשם לבקשת ההגנה לשירות המבחן, שהתבקש לבחון, בין השאר, אפשרות לסיום ההליך ללא הרשעה, תוך שהובהר כי אין הסכמות בין הצדדים באשר לעונש. הוגשו שני תסקירים, שעיקריהם יובאו להלן בצמצום, על מנת למעט בפגיעה בצנעת הפרט. תסקיר מיום

26.9.23: הנאשם יליד 1971, גרוש ואב לבן מתבגר. הוא השלים 12 שנות לימוד ובגרות מלאה; שירת בסדיר ובקבע כלוחם בחמ"ן; בעל תואר ראשון רב תחומי, בוגר לימודי מלונאות ב"תדמור", הנדסאי אלקטרוניקה ומחשבים ובעל הסמכות מגוונות בתחומים אלו. הנאשם התנסה בתחומי עיסוק שונים, כשכיר וכעצמאי, ומזה כ-15 שנים עובד כפריילנסר בתחום המחשבים, שומר על יציבות תעסוקתית ונשא במהלך חייו בתפקידים בכירים. מצבו הרפואי של הנאשם מורכב. ראו פסקה שמתחילה בסוף עמ' 1 לתסקיר (הוצגו מסמכים). בשל מצבו מטופל הנאשם בקנאביס רפואי (הוצג רישיון בתוקף עד חודש 2/24).

הנאשם נעדר הרשעות קודמות. לדבריו, החל להשתמש בקנאביס בשנים האחרונות, בשל הסלמה בכאבים הנובעים ממצבו הרפואי, ולאחר שטיפולים שקיבל לא נחלו הצלחה. תחילה ניסה לקבל רישיון, אך נמסר לו שעליו למצות קודם לכן דרכי טיפול אחרות. לדבריו, הקנאביס סייע לו בהפגת כאבים ובמניעת התקפים מהם סבל. הנאשם סיפר כי מאז שקיבל רישיון, הוא צורך קנאביס באופן מבוקר, רק בעקבות התקפי כאב. בדיקת שתן שנתן נמצאה נקייה משרידי סם. הנאשם קיבל אחריות על מעשיו, תוך שהדגיש כי הסמים נועדו לצריכתו העצמית בלבד. הוא הסביר כי גידל כמויות סם גדולות כדי להפיק שמן קנאביס, במחשבה שכך יוכל להקל על כאביו. עוד הסביר, כי פעל בדרך של גידול עצמי על מנת להימנע מהצורך בקשר עם סוחרי סמים. מדבריו עלו מצוקה משמעותית בה היה נתון בשל מצבו הבריאותי הירוד אותה עת, גופנית ונפשית, ותחושות חוסר אונים בהיעדר מענה רפואי הולם למצבו, ואלו שהובילו "להגמשת הגבולות הפנימיים וחיפוש אחר פתרונות, אף במחיר של מעבר על החוק".

לדבריה של קצינת המבחן, הנאשם ביטא יכולת התבוננות עצמית ביקורתית, תוך גילוי תחושות בושה ואכזבה. הוא שיתף בפתיחות מחייו, וגילה אחריות כלפי תהליך האבחון. ההתרשמות הייתה מגבר בעל יכולות וכישורים, שמהלך חייו נורמטיבי, אינו מאופיין בדפוסים שוליים שורשיים, אשר ביצע את מעשיו על רקע תקופה משברית. בצד זאת, קצינת המבחן לא התעלמה מכך שכתב האישום מגלה כי הנאשם התנהל מתוך תכנון מוקדם, המלמד על תפיסות מקלות באשר לשימוש בסמים, ולגיטימציה לפעול במצבים מסוימים בדרך פורצת גבולות, מתוך התרכזות בצרכיו האישיים. לנוכח התרשמותה החיובית מהנאשם, המליצה קצינת המבחן להעמיד את הנאשם בצו מבחן למשך שנה, במטרה לאפשר לו להשתלב בטיפול פרטני, ובנוסף הציעה להטיל עליו צו של"צ בהיקף 250 שעות. בהתחשב בפגיעה העלולה להיגרם לנאשם בתחום עיסוקו, על רקע עבודתו עם חברות המספקות שירותים לגורמי ביטחון, המליצה לשקול בחיוב ביטול הרשעתו בדין.

3. לנוכח המועד בו שולב הנאשם בטיפול ייעודי מטעם שירות המבחן, ביקשה ההגנה בהסכמת המאשימה לדחות את מועד הטיעונים לעונש ולאפשר הגשת תסקיר משלים. בתסקיר מיום 1.4.24 התייחסה קצינת המבחן לטיפול הפרטני השבועי בו החל הנאשם ביום 31.12.23, כשעד אותה עת התקיימו 11 מפגשים. הנאשם הגיע באופן עקבי, גילה אחריות ומחויבות, שיתף פעולה, הביא מעולמו האישי, המשפחתי והתעסוקתי, והתבונן נכוחה בהתנהלותו ובמניעים שעמדו בבסיסה. הנאשם גילה אמנם אמביוולנטיות באשר לנזקקותו הטיפולית, לנוכח אורח החיים הנורמטיבי שהוא מנהל והעובדה

שהוא מחזיק כיום ברישיון לצריכת קנאביס רפואי, ברם ההתרשמות הייתה כי עמדות אלו של הנאשם תואמות לשלב המוקדם בו מצוי ההליך הטיפולי. בנסיבות אלה שבה קצינת המבחן על המלצתה להעמיד את הנאשם בצו מבחן, זו הפעם למשך מחצית השנה, בתוספת של"צ בהיקף 250 שעות, בצד המלצתה לביטול ההרשעה.

4. ישיבת הטיעונים לעונש התקיימה בשתי פעימות. בפתח הדיון מיום 9.4.24 הודיעה המאשימה שעמדתה למאסר בפועל בן תשעה חודשים, שניתן לרצות בעבודות שירות, וביקשה להפנות את הנאשם לקבלת חו"ד מאת הממונה. ב"כ הנאשם לא התנגד לדחייה, תוך שהדגיש כי ההגנה תעתור לאמץ את המלצת שירות המבחן. בד בבד ביקש להשמיע עדי אופי שהתייצבו לדיון, ולהגיש מוצגים לעונש. כך נעשה. הממונה על עבודות שירות מצא את הנאשם מתאים לעבודת שירות במגבלות. בדיון מיום 25.6.24 נשמעו טיעוני הצדדים לעונש והוגשו מסמכים נוספים. להלן עיקרי הדברים.

ב"כ המאשימה ביקש לזקוף לחובת הנאשם את האופן בו פסקו מעשי העבירה, לא ביוזמתו של הנאשם, כי אם בעקבות שריפה שפרצה בביתו, אז נתגלתה המעבדה. הוא הפנה לפסיקה להמחשת מדיניות הענישה, אך נמנע מלנקוב מתחם ספציפי המתאים למעשיו של הנאשם. ב"כ המאשימה התייחס לתסקירי המבחן, לנסיבותיו של הנאשם, להודאתו, להיעדר הרשעות קודמות בפלילים, למחויבות שגילה לטיפול, ובצד זאת לאמביוולנטיות שגילה באשר לצרכיו הטיפוליים. לטענתו, המלצת שירות המבחן לא רק חורגת מהפסיקה הנוהגת, אלא משדרת מסר שלילי לנאשם בפרט ולעברייני סמים בכלל. עוד טען, כי לשיטתה של המאשימה, הנאשם איננו עומד בשני הקריטריונים הנדרשים לצורך ביטול הרשעתו - העבירות שביצע אינן מאפשרות כשלעצמן לוותר על הרשעה מבלי לפגוע באורח מהותי בשיקולי ענישה אחרים; ההליך השיקומי שעבר הנאשם עודנו מצוי בשלב ראשוני, והנאשם לא הצביע על נזק מוחשי לתעסוקתו. המאשימה ביקשה לגזור על הנאשם עונש מאסר בפועל בן 9 חודשים שניתן לרצות בעבודות שירות, מאסר על-תנאי, קנס, פסילת רישיון הנהיגה בפועל ועל-תנאי.

ב"כ הנאשם מיקד טיעונו בנסיבותיו של הנאשם ובשאלת הרשעתו בדיון. כאמור, בדיון שקדם להשמעת הטיעונים לעונש נשמעו עדי אופי מטעם הנאשם. העידה גב' אירית רגב, בת זוגו של הנאשם מזה כשש שנים. היא סיפרה בפירוט אודות מצבו הרפואי המורכב והאופן בו הדבר משפיע על איכות חייו; תיארה מנקודת מבטה את אישיותו של הנאשם; הדרך בה התמודד עם השריפה שכילתה את ביתו עד היסוד; מערכת יחסיו המרגשת והתומכת של הנאשם עם ילדיה שלה; עומק ההכרה בחומרת מעשיו, והפגיעה המנטלית שחווה בעקבות חשיפתם לאור השמש. ניכרה התרגשותה של בת הזוג במהלך מתן העדות, והדברים שסיפרה חדרו אל הלב. העיד מר ארי אוריאל איזנשטט, נכה צה"ל המכיר את הנאשם קרוב לשבע שנים, בעל עסק המתמחה בייבוא רכיבים, הפועל לדבריו עם גורמי השירות הציבורי ובפרויקטים ביטחוניים. לדבריו, הוא מעסיק את הנאשם כפריילנסר, ומתעתד לעשות זאת גם עתה במיזם ביטחוני בעת הקרובה. ברם, הגופים הציבוריים עימם הוא עובד אינם מאפשרים להעסיק מי שלחובתו הרשעות בפלילים. העיד מר שרון סגל, חברו של הנאשם שאף יעץ לו מכוח עיסוקו כעו"ד. הוא שיתף אודות מצבו הרפואי של הנאשם ואופן התמודדותו, לפני השריפה ולאחריה.

ב"כ הנאשם הגיש אסופת מסמכים המלמדים, לשיטתו, על נזק מוחשי שייגרם לנאשם כתוצאה מהותרת הרשעתו על כנה, אישור בדבר שירותו בצה"ל וחוו"ד רפואית (ענ/1 - ענ/6). הוא סקר את קורותיו של הנאשם, מצבו הרפואי, נזקי השריפה שגרמה לאובדן ביתו והסבה לו פגיעה כלכלית עצומה, וכמעט עלתה בחייו של בנו. הבית עלה באש בעוד הילד בתוכו, והנאשם הוא שהציל את חייו, פשוטו כמשמעו. ב"כ הנאשם התייחס לתהליך השיקומי בו משולב הנאשם, המכה על חטא על מעשיו. הוא הוסיף וסיפר, בנימה אישית, אודות הקשר בינו לבין הנאשם, והאדם שלמד להכיר - כיצד התנדב ביוזמתו להרכיב מחשבים לילדי המתנ"ס בו הוא אמור לעבוד במסגרת תוכנית השל"צ. מחשבים שיימסרו לילדים בין אם תאושר תוכנית השל"צ, אם לאו. ב"כ הנאשם הגיש אסופת פסיקה לתמיכה בטיעונו, ועתר כאמור לאמץ במלואה את המלצת שירות המבחן.

הנאשם שיתף מנבכי נפשו אודות הטרומה שחווה כתוצאה מהשריפה, ורגעי האימה כשידע שבנו שוהה בתוך הבית. לדבריו, 13 דקות לאחר ששב לביתו והוציא את הילד מתוכו, קרס הבית לחלוטין. מהרכוש לא נותר דבר: "הטרומה היתה כפולה של שנינו. איבדנו הכל כולל מזכרות של ההורים. חיפשתי טלאי צהוב של אבא שלי ולא מצאתי כלום". הוא סיפר על מצבו הרפואי שהובילו לביצוע העבירות: "...אני לוקח אחריות על מעשיי. מבין את החומרה. אני לא מוריד מערכה או מנסה לייפות. הגעתי לשם לא בעקבות רצון להתבסס כלכלית, או למכור. הגעתי בעקבות זה שתהליך הרישיון לקח המון זמן, והבן שלי היה מוצא אותי בלי הכרה על הרצפה, בתוך הקאות. לא רציתי להתעסק עם גורמים פליליים, ורציתי לגדל בעצמי ולעשות שמן. מדובר בטעות. אני משלם על הטעות שעשיתי ולוקח אחריות". הוא סיפר אודות האופן בו הוא מטופל כיום בקנאביס רפואי, כשהוא משתדל למעט בשימוש מחשש להגיע למצב של עמידות הגוף. הנאשם תיאר את עיסוקיו, לרבות מיזם אותו הוא אמור לנהל במסגרת עיר הבה"דים בנגב, עבודה שלא תאושר ככל שהרשעתו תיוותר על כנה. לדבריו, "אני מגדל את הילד כמעט לבד, גרושתי לא עובדת. הילד אצלי 80 אחוז מזמן. אני משלם את החובות משריפת הבית, משכנתא שנאלצתי לקחת. אני מצליח לשרוד למרות המגבלות והמחלות. ההרשעה תהיה מאד אקוטית לגביי". בסיום דבריו סיפר הנאשם כיצד התרשם לטובה מהמקום בו הוא אמור לבצע של"צ (ככל שכך ייקבע), וסיפר כי התנדב לבנות מחשבים ולתרום אותם "גם אם אקבל עבודות שירות ולא של"צ". לדבריו, התועלת לחברה כתוצאה מכך שידריך את הילדים ביישומי מחשב תהיה גבוהה עשרות מונים, "מאשר לסדר ניירות באיזה מפעל". לאחר הדיון הוגשה תמונת המחשבים שהרכיב הנאשם, שנועדו לתרומה להקמת כיתת מחשבים בעמותת "אנוש" (ענ/7).

דיון

5. עבירות גידול וייצור סם הקנאביס הפכו בשנים האחרונות, למרבה הצער, לתופעה נפוצה המסכנת את בריאות הציבור, ובעלת פוטנציאל נזק גבוה במיוחד, משהיא מהווה זרז לביצוע עבירות נוספות. הערכים החברתיים המוגנים העומדים ביסודן של עבירות הסמים הם שמירה על שלומו של הציבור ובריאותו, והגנה מפני הנזקים הישירים והעקיפים (בריאותיים, כלכליים, חברתיים, הגברת פשיעה) הנגרמים עקב השימוש בסמים והפצתם. הפסיקה חזרה ושנתה כי מדובר בעבירות הפוגעות בשלום הציבור, בבריאותו ובביטחונו: "עבירות הסמים הפכו זה מכבר לנגע הפוגע בציבור המשתמשים ובחברה

בכללותה, ויש לעשות הכל על מנת למגרן ולעקרן מן השורש, גם בדרך של ענישה קשה ומחמירה" - רע"פ 6869/17 יבגני פילברג נ' מדינת ישראל (11.9.17).

במלאכת גזירת העונש יש להבחין בין סוגי הייצור, ולהבדיל בין רמות ביצוע העבירות. אחד מחזיק עציץ קנאביס בודד במרפסת ביתו, שני מגדל מספר מצומצם של שתילים (לעתים תוך שימוש בכלים וציוד), ושלישי מחזיק מעבדה משוכללת ומשתמש בה לייצור כמויות סם מסחריות, בחדר נפרד בבית, בדירה ייעודית או במבנה חקלאי, תוך שימוש בכלים וציוד יקרי ערך. בענייננו מדובר על מי שביצע עבירה מתוכננת מראש, תוך השקעת זמן ומשאבים. הוא ניצל חדר בבית מגוריו לגידול 64 שתילי קנאביס במשקל 9 ק"ג, עשה לשם כך שימוש בציוד ייעודי, והחזיק בנוסף סם מסוג קנאביס במשקל כ-1.2 ק"ג. ברע"פ 513/21 עידן יהושע נ' מדינת ישראל (4.3.21) (להלן: ענין יהושע), נקבע כי "החזקת כמויות נכבדות של סמים מהווה נסיבה לחומרה, ויש בכך ראייה שגידול הסמים נעשה שלא לצריכה עצמית" (פס' 8).

6. ככלל, עמדת בתי המשפט עקבית ומחייבת השתת עונשי מאסר מוחשיים, לרוב בדרך של מאסר ממש, בגין עבירות גידול והחזקת סמים בהיקף דומה. מנגד, ניתן למצוא פסקי דין החורגים מקו זה, לרוב בשל נסיבות ייחודיות של הנאשמים. להלן תובא סקירה מדגמית של מדיניות הענישה בכמויות ובנסיבות דומות ככל הניתן:

ענין יהושע. 60 שתילי קנאביס במשקל 10 ק"ג אשר גודלו במחסן, והחזקת ציוד לגידול. נקבע מתחם 6-24 חודשי מאסר ממנו חרג בית משפט השלום לקולה וגזר על המבקש של"צ, צו מבחן ועונשים נלווים. בית המשפט המחוזי קיבל את ערעור המדינה, קבע כי הרף התחתון שנקבע אינו משקף את מדיניות הענישה הראויה המחייבת מאסר בפועל לתקופה משמעותית, והעמיד את העונש על 10 חודשי מאסר בפועל תוך חריגה לקולה מהמתחם משיקולי שיקום. בקשת רשות ערעור נדחתה.

רע"פ 7819/15 עופר סלור נ' מדינת ישראל (22.5.16). המבקש הורשע בהתאם להודאתו בהחזקת סמים שלא לצריכה עצמית וגידול סמים, בכך שהקים בביתו מעבדת סמים בה גידל 45 שתילים של סם מסוג קנאביס, במשקל 7.44 ק"ג. בית משפט השלום קבע מתחם ענישה בין 7-18 חודשי מאסר, וגזר את עונשו של המבקש ל-9 חודשי מאסר בפועל ועונשים נלווים. ערעורו על חומרת העונש נדחה, וכך גם בקשתו לרשות ערעור.

רע"פ 1787/15 אדי עמר נ' מדינת ישראל (24.3.15). המבקש הורשע בהתאם להודאתו בגידול סמים, החזקת סמים שלא לצריכה עצמית והחזקת כלים להכנת סם שלא לצריכה עצמית, לאחר שבחיפוש בבית מגוריו נמצאו 9 שתילי סם מסוג קנאביס במשקל כ-4.4 ק"ג, ובנוסף נתפסו כלים לייצור הסמים וסכומי כסף נכבדים. בית משפט השלום גזר את עונשו ל-8 חודשי מאסר בפועל ועונשים נלווים. ערעורו לבית המשפט המחוזי נדחה, וכך גם הבקשה לרשות ערעור.

עפ"ג (מרכז-לוד) 10700-11-16 מדינת ישראל נ' טולידו (17.1.2017): המשיב הורשע על פי הודאתו בגידול של למעלה מ-90 שתילי קנאביס במשקל כ-900 גרם, ובהחזקת מנת חשיש שלא לצריכתו העצמית. כן החזיק כלים להכנת הסם. בגזר דינו של המשיב נקבע מתחם העונש בין מספר חודשי מאסר לבין 14 חודשים. בית המשפט חרג לקולא מהמתחם משיקולי שיקום וגזר את עונשו של המשיב ל-250 שעות של"צ, מאסר על תנאי, קנס וצו מבחן. בית המשפט המחוזי קיבל את ערעור המדינה על קולת העונש, בדגש על כך שמדובר במעבדה שהוקמה למטרות סחר בסמים והפקת רווחים, ומכאן "עונש של עבודות של"צ, גם בהיקף שהטיל בית המשפט קמא, איננו מבטא במידה הראויה את האינטרס הציבורי בשירוש הנגע ואת הצורך בהרתעה של אחרים המתכוונים לעשות רווחים קלים על חשבון ביטחונם ובריאותם של אלה המשתמשים בסמים". בית המשפט המחוזי החמיר בעונש והעמידו על 4 חודשי מאסר שירוצו בעבודות שירות.

7. בהתחשב בנסיבות ביצוע העבירה, בפוטנציאל הנזק לפרט ולחברה, ולאחר שנתתי דעתי למדיניות הענישה הנוהגת, לרבות פסקי הדין שהוגשו על-ידי הצדדים, מצאתי לקבוע מתחם עונש הולם בין 12-24 חודשי מאסר בפועל.

8. שאלת ההרשעה. ככלל, נאשם שאשמתו הוכחה יורשע בדין, למעט מקרים חריגים שבחריגים בהם נמצא יחס שאיננו סביר בין חומרת העבירה לבין הנזק הצפוי לנאשם מן ההרשעה. ההלכה בשאלת ההימנעות מהרשעה נקבעה בע"פ 2083/96 תמר כתב נ' מדינת ישראל, פ"ד נב(3) 337, וכוחה יפה גם לאחר תיקון 113 לחוק העונשין. החלטה לסיים את ההליך ללא הרשעה מותנית בהתקיימותם של שני תנאים מצטברים: הראשון - סוג העבירה מאפשר ביטול ההרשעה מבלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי ענישה נוספים; השני - יש להראות כי ההרשעה תפגע פגיעה חמורה בשיקומו של הנאשם. הנאשם נדרש להצביע על פגיעה קשה ומוחשית בסיכויי שיקומו ולבסס אותה בראיות.

התנאי הראשון: אודה כי התלבטתי. מעשיו של הנאשם מתוכננים, דרשו השקעת משאבי זמן וכסף, והוסתרו מסביבתו הקרובה. ככלל, עבירות מסוג זה מצדיקות הותרת ההרשעה על כנה, וגזירת עונש מוחשי בצדה, גם במצבים (הרבים למרבה הצער) בהם מבוצעות עבירות דומות בידי נאשמים בעלי רקע נורמטיבי לכאורה, נעדרי הרשעות קודמות. בצד זאת, ניתן להצביע על מקרים בהם הכירו בתי המשפט באפשרות - החריגה - לבטל הרשעה גם בעבירות סמים. ראו ע"פ (ירושלים) 11045-09-18 אליאסיאן נ' מדינת ישראל (3.3.19, הוגש ע"י ב"כ הנאשם); עפ"ג (חיפה) 28110-10-15 מדינת ישראל נ' דוד (17.12.15, הוגש ע"י ב"כ הנאשם); ע"פ (ת"א) 33377-03-20 מדינת ישראל נ' אלשיך (16.12.20); עפ"ג (מרכז-לוד) 53504-01-11 אדם אלון נ' מדינת ישראל (22.5.11). ב"כ הנאשם הפנה לפסקי דין נוספים של הערכאה הדיונית (בית משפט השלום) בהם נמצא לבטל הרשעה בעבירות רלוונטיות.

ככלל, נסיבות ביצוע העבירה מגולמות בעובדות כתב האישום, ואין להוסיף עליהן או לגרוע מהן. בענייננו, ובאורח חריג, דומה שהנסיבות זכו לביאור בתסקירי המבחן ובשלב הטיעונים לעונש - באופן

המפחית במידת מה מחומרתן. כזכור, הגם שהורשע בגידול סמים ובהחזקת סמים שלא לצריכה עצמית, טען הנאשם כי פעל מתוך מטרה לייצר שמן קנאביס לשימושו שלו בלבד, כדי להקל על כאביו. המאשימה לא חלקה על טענותיו אלו של הנאשם, ובמצב דברים זה אין לו לבית המשפט אלא להניח שהדברים מתיישבים עם חומרי החקירה, שלא הוגשו, כמו גם עם תיעוד רפואי שהוגש (ענ/6). מכאן, סבורני כי העבירה בנסיבותיה מאפשרת, גם אם בדוחק, להורות על ביטול ההרשעה.

התנאי השני: נתוני הפתיחה של הנאשם חיוביים, ודווקא משום כך התלבטתי גם בהקשר זה. הנאשם בן 53, ללא הרשעות קודמות, מהלך חייו נורמטיבי, השלים בהצלחה לימודים גבוהים במספר תחומים, שירת בצה"ל בשירות סדיר, בקבע ובמילואים, בעל מקצוע מוכשר בתחום המחשבים, שאף הספיק לשאת לדבריו בתפקידים בכירים, ומועמד לתפקיד ניהולי בכיר בתחום ביטחוני. נתונים אלו אינם מתיישבים, לכאורה, עם הצורך בשיקומו של הנאשם. מן העבר האחר, מקובלת עליי התרשמותה של קצינת המבחן, מהנסיבות שהובילו את הנאשם למעשיו, ומהקשיים המצדיקים המשך טיפול והעמקה בנבכי נפשו. לא ניתן להתעלם גם מהטראומה שחווה הנאשם כתוצאה מהשריפה שכילתה את ביתו ורכושו, והותירה אותו בגילו ובמצבו הרפואי העגום, כשהוא כמעט חסר כל. על אלו אוסיף את הסיטואציה האיומה, במסגרתה שב הנאשם לביתו הבווער, כשהוא יודע שבנו שוהה בתוכו, ואת האופן האמיץ ומעורר ההשראה בו נכנס פנימה תוך סיכון חייו כדי להציל את חיי בנו, ואכן הצילו. כאמור, הבית קרס דקות אחדות מאוחר יותר. ניתן אך לשער את הצלקות שהותיר האירוע בנפשם של הנאשם ובנו.

נתונים אלו, כמו גם העובדה שמדובר במפרנס יחיד לבנו, מהווים משום מעטפת לראיות שהוצגו באשר לנזק המוחשי שייגרם לנאשם כתוצאה מהרשעתו, והפגיעה הישירה בעיסוקו: עדותו של מר איזנשטט, אישור רו"ח על חלקו של האחרון בפרנסתו של הנאשם, ומכתביו של אסף פורמן באשר לפרויקט מסווג בו אמור הנאשם ליטול חלק, בכפוף לקבלת סיווג ביטחוני מתאים.

אוסף, כי חרף הכלל בדבר החובה להוכיח פגיעה קונקרטית, ניתן להצביע על מקרים בהם בוטלה הרשעה אף בהיעדר אינדיקציה מוחשית ממשית לפגיעה. ראו רע"פ 8215/16 אברהם יצחק נ' מדינת ישראל (29.3.17); ע"פ 4466/13 פורטל נ' מדינת ישראל (22.5.14); רע"פ 3446/10 אלחלים נ' מדינת ישראל (6.4.11); עפ"ג (ב"ש) 66903-07-20 אבו מדיעים נ' מדינת ישראל (30.12.20); עפ"ג (י"ם) 20164-11-19 מדינת ישראל נ' כהן (8.7.20, לא פורסם). למקרה בו הסכימה המאשימה לביטול הרשעה חרף כך שלא ניתן היה להצביע על נזק מוחשי שייגרם לנאשם ראו ת"פ (רשל"צ) 15351-10-17 מדינת ישראל נ' יניב שוסטר (14.1.19).

אשר לחשיבות השימוש בכלי של ביטול הרשעה באותם מקרים נדירים המתאימים לכך, ראו ע"פ 9893/06 לאופר נ' מדינת ישראל (31.12.2007):

"מנגד, יש לתת את הדעת לנאשם האינדיבידואלי, לנסיבותיו האישיות

המיוחדות, ולהשפעת ההרשעה על חייו, ועל סיכויי שיקומו; יש לקחת בחשבון נסיבות אישיות שונות - גיל, עבר פלילי קודם, ונתונים שונים הקשורים למצבו האישי והבריאותי. יש לבחון את השפעת ההרשעה על עיסוקו המקצועי של הנאשם, ועל מצבו הכלכלי והמשפחתי. בסופו של יום, ניצבת השאלה בכל עוצמתה - האם, בנסיבות המיוחדות של הענין, השיקול האינדיבידואלי, על היבטיו השונים, גובר על השיקול הציבורי-מערכתי הכללי, באופן שהגם שהנאשם ביצע את העבירה בה הואשם, סובלת הנורמה החברתית הכללית את אי הרשעתו בדין" (פסקה 11).

לנוכח המקובץ, שוכנעתי כי המדובר במקרה חריג וייחודי, המצדיק לבטל את הרשעתו של הנאשם. בצד זאת, מצאתי לחרוג לחומרה מהמלצותיה של קצינת המבחן, הן בהיקף השל"צ והן בתקופת המבחן.

9. סוף דבר, הנני מורה כדלקמן:

א. הרשעתו של הנאשם מבוטלת בזה.

ב. הנאשם מועמד בצו מבחן למשך 18 חודשים. הוסברה לנאשם משמעותו של צו המבחן ואפשרות הפקעתו, הרשעתו, וגזירת דינו.

ג. הנאשם יבצע 400 שעות שירות לתועלת הציבור (של"צ) במסגרת עמותת "אנוש" סניף נתניה. על הנאשם להשלים את ביצוע השל"צ תוך 18 חודשים. הוסבר לנאשם כי אם לא יעשה כן, עשוי בית המשפט להפקיע את צו השל"צ, להרשיעו ולגזור את דינו.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי תוך 45 ימים מהיום.

העתק ההחלטה יישלח לשירות המבחן.

ניתנה היום, י' תמוז תשפ"ד, 16 יולי 2024, במעמד הצדדים.